

Konsep Rasm dan Dabt al-Quran

Konsep Rasm dan Dabt al-Quran

IMPLIKASI TERHADAP MAKNA
IKHTILAF QIRAAT

AZAH NUR AL HIDAYAH ZAHARI
MOHD FAIZULAMRI MOHD SAAD
SABRI MOHAMAD

PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
BANGI • 2024
www.ukm.my/penerbit

Cetakan Pertama / *First Printing*, 2024
Hak Cipta / *Copyright* Universiti Kebangsaan Malaysia, 2024

Hak Cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukarkan ke dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang alat juga pun, sama ada dengan cara elektronik, gambar, serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit UKM terlebih dahulu.

All rights reserved. No part of this publication may be produced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or in any information storage and retrieval system, without prior permission in writing from UKM Press.

Diterbitkan di Malaysia oleh / *Published in Malaysia by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA
www.ukm.my/penerbit
e-mel: penerbit@ukm.edu.my

Penerbit UKM adalah anggota / *is a member of the*
MAJLIS PENERBITAN ILMIAH MALAYSIA /
MALAYSIAN SCHOLARLY PUBLISHING COUNCIL
PERSATUAN PENERBIT BUKU MALAYSIA /
MALAYSIAN BOOK PUBLISHERS ASSOCIATION
No. Ahli / *Membership No.* 198302

Diatur huruf di Malaysia oleh / *Typeset in Malaysia by*
PENERBIT UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA
43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Dicetak di Malaysia oleh / *Printed in Malaysia by*
MASSA CREATIVE ENTERPRISE
Back side of GF-034, Menara Paragon
Persiaran Bestari, Cyber 11
63000 Cyberjaya, Selangor Darul Ehsan, MALAYSIA

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-629-486-275-3

Kandungan

Prakata ...7

- BAB 1 Sejarah Perkembangan *Masahif Uthmani* ...9
- BAB 2 Konsep *Rasm Uthmani* dan *Dabt al-Quran* ...37
- BAB 3 Implikasi Baris terhadap Makna *Ikhtilaf Qiraat* ...71
- BAB 4 Implikasi Titik terhadap Makna *Ikhtilaf Qiraat* ...98
- BAB 5 Implikasi dan Saranan ...127

Rujukan ...135

Indeks ...141

Prakata

Ilmu Qiraat mempunyai hubungan yang kuat dengan al-Quran. Salah satu cabang ilmu al-Quran yang harus diberi perhatian iaitu berkaitan dengan kesan penulisan dan penandaan al-Quran itu sendiri kepada qiraat. Sebahagian daripada kita sedia maklum bahawa *mushaf* yang digunakan secara rasmi di negara ini ialah *Mushaf 'Uthmani*, namun tidak ramai yang mengetahui sejarah perkembangan dan implikasinya kepada qiraat. Dalam meneliti manhaj *Mushaf Uthmani* dan hubungannya dengan qiraat, apabila *mushaf* ditandai baris dan titik mengikut riwayat Hafs an 'Asim menyebabkan bacaan hanya tertumpu kepada riwayat berkaitan sahaja, manakala baki riwayat-riwayat lain tidak boleh dibaca. Setelah *mushaf* ditandai baris dan titik dengan riwayat Hafs an 'Asim, terdapat beberapa kalimah al-Quran yang mempunyai lebih daripada satu *ikhtilaf qiraat* tidak dapat dibaca melalui *mushaf* tersebut. Buku ini membicarakan konsep *Rasm* dan *Dabt al-Quran*, serta implikasinya terhadap makna *ikhtilaf qiraat*. Oleh itu, menjadi satu nilai tambah jika ilmu ini dapat diketengahkan dalam perbincangan ini.

Perbincangan dalam buku ini dibahagikan kepada lima bab utama. Bab 1 menjelaskan pengenalan *mushaf*, sejarah perkembangan *mushaf* bermula dari zaman Rasulullah SAW sehingga al-Quran menjadi *mushaf* standard lengkap, keistimewaan *Mushaf Uthmani* dan *Mushaf Uthmani* yang terdapat masa kini. Bab 2 pula merangkumi penjelasan tentang konsep *Rasm Uthmani* dan *dabt al-Quran* dalam *Mushaf Uthmani*, perbezaan *rasm* dan *dabt* dalam *Rasm Uthmani* dan *Rasm Imlai*, dan pendapat ulama tentang peletakan *dabt*. Bab 3 menjelaskan kesan peletakan *dabt* kepada qiraat, kesan peletakan baris *mushaf* dengan riwayat Hafs an 'Asim dan implikasinya terhadap makna. Seterusnya pada bab 4 pula kesan peletakan titik *mushaf* dengan riwayat Hafs an 'Asim dan implikasinya terhadap makna. Manakala, bab 5 pula menjelaskan tentang implikasi ilmu *rasm*, *dabt* dan qiraat dalam memperkukuh pengetahuan dan kefahaman terhadap Al-Quran. Tidak hanya meluaskan skop pengajian al-Quran melalui ilmu-ilmu ini, malahan dapat membuka ruang pengajian ilmu al-Quran dengan fokus yang lebih mendalam kepada Masyarakat Islam.

Akhir sekali, sekalung penghargaan ditujukan kepada pihak Universiti Kebangsaan Malaysia atas pemberian dana penerbitan buku (DPB-2024-009) bagi penghasilan buku ini. Semoga kandungan buku ini akan memberi manfaat kepada semua pihak yang ingin mendalami al-Quran terutamanya kepada mereka yang ingin mengkaji dan mendalami Ilmu Qiraat.

*Azah Nur Al Hidayah Zahari
Mohd Faizulamri Mohd Saad
Sabri Mohamad*